

Andrej Fursov: Prežívame fantastické obdobie v histórii. Teraz sa rozhoduje o osude pozemskej civilizácie

- CZ24 News | 11. srpna 2023

Slávny japonský manažér Kenichi Ohmae, ktorý dostal meno Mister Strategy, napísal dve slávne knihy - "Svet bez hraníc" a "Úpadok národného štátu". Regionálna ekonomika je protikladom „svetovej ekonomiky“ Braudela a Wallersteina. Hovoríme o fenoméne, keď sú, povedzme, tri mestá v rôznych krajinách - Penang (Malajzia), Medan (Indonézia) a Phuket (Thajsko) - vzájomne prepojené: medzi nimi prebiehajú obchodné toky a toto je akýsi ostrov prosperity. Región-ekonomika musí mať aspoň päť miliónov ľudí, inak nie je možné zabezpečiť jeho efektívnosť. Ale nie viac ako tridsať miliónov, lebo chudobných bude veľa. Globalizácia je dvesto alebo tristo veľmi vyspelých uzlov, kde sa sústreďujú moderné informačné technológie a kapitál. Tieto uzly sú navzájom spojené materiálne a virtuálne. Všetko ostatné je vylúčené - odrezané.

Globalizácia je proces výroby a výmeny, v ktorom v dôsledku dominancie informačných (teda „nehmotných“) faktorov nad materiálnymi („materiálnymi“) je kapitál, ktorý sa mení na elektronický signál, oslobodený od takmer všetkých obmedzení. miestnej a štátnej úrovne - priestorovej, materiálnej, sociálnej. Toto je víťazstvo času nad priestorom. A samozrejme tým, ktorí ovládajú čas a kapitál, nad tými, ktorí ovládajú priestor a štátnu moc. Globalizácia je tiež procesom vylúčenia osemdesiatich percent svetovej populácie z ekonomických procesov. Globálny (alias „pointillist“, bodkovaný) svet je komunikačným systémom pre dvadsať percent populácie planéty.

Na vysvetlenie tohto javu poľský sociológ Sigmund Bauman vymyslel dva pojmy - globals (globales) a locales (locales). Globálni ľudia žijú v globálnom presahujúcom svete, pohybujú sa napríklad cez sieť hotelov Hilton ako podnikatelia, politici, mediálni intelektuáli, v horšom prípade turisti. Miestni opúšťajú svoje bydlisko buď ako utečenci, alebo ako migranti, legálni (asi sto miliónov) alebo nelegálni, no v každom prípade sa dostanú z jedného lokusu do druhého. Lokalizácia sa stáva odvrátenou, temnou stránkou globalizácie. Miestny človek zostane navždy miestnym.

Ďalším dôsledkom novej éry sú „šedé zóny“. Tento pojem pochádza z rádiovej elektroniky, označuje časť vesmíru, ktorú „nepozorujú“ radary. V „šedých zónach“ štát takmer úplne stratil kontrolu, moc si tam sprivatizovali buď kmene a klany (obrovské priestory v Afrike), alebo zločinecké komunity - najčastejšie drogové kartely („zlatý trojuholník“ na križovatke Barmy, Thajsko, Laos; Afganistan, Kolumbia), separatistické a partizánske hnutia, pravicové „jednotky sebaobrany“. „Sivé oblasti“ môžu byť jednotlivé oblasti miest (Baixada Fluminense v Rio de Janeiro, Južný Bronx v New Yorku) - to všetko robí globalizujúci sa svet ešte menej homogénnym. Toto nie je homogénny a racionálno-liberálny svet, ktorý maľuje Jacques Attali vo filme Príde a Francis Fukuyama v Konci dejín.

Globalizácia pracovnej sily postupuje veľmi odlišným tempom. Kapitalizmus svojho času riešil problém svojho prebytku vo svojom jadre, vytláčajúc nadbytočné na semiperifériu. Venujte pozornosť - vlny koloniálnej expanzie vo vývoji kapitalizmu sa neobjavili neustále, ale po vážnych krízach v sebe. Kapitalizmus otvoril nové trhy, kde sa mohol predávať tovar. Čo je zvláštne na prvej a druhej svetovej vojne? Ide o vojny, v ktorých bola prvýkrát úplne zámerne zničená infraštruktúra - aby sa neskôr obnovila a zarobila na nej. Ak si industrializácia vyžadovala veľkú pracujúcu a strednú triedu, potom si to postindustriálna výroba náročná na znalosti nevyžaduje. Začiatkom deväťdesiatych rokov

mal Microsoft štyridsaťdeväť pobočiek a všetky zamestnávali šesťnásťtisíc štyristo ľudí. Viac nepotrebujú.

Dnešný kapitalizmus sa stal planetárnym – a jednoducho nie je kam rozptýliť krízu. Problémy sa teda budú musieť riešiť znútra. Je celkom jasné, kto bude prvými obeťami: je to stredná trieda a vyššia časť robotníckej triedy, teda tie sociálne skupiny, ktoré boli v rokoch 1945 až 1975 hlavnými víťazmi. Situáciu komplikuje podľa Patricka Buchanana boj v rámci samotnej západnej civilizácie medzi Západom a Post-Západom. Hovoríme o tom, že v samotnom západnom svete vznikajú enklávy (v USA je to „mexická“ enkláva, v strednej Európe Turci, vo Francúzsku Arabi a Afričania, ktorí tam žijú už niekoľko generácií).

Aj o tom Toynbee písal – v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch sa mu liberáli a marxisti smiali. Hovoril o takzvanom vnútornom proletariáte, ktorý podkopáva systém. Tento vnútorný proletariát je teraz jadrom celého západného sveta. Pochádzajú z Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky. Tento proletariát nemá rovnaké práva ako biele obyvateľstvo, ale má svoju vlastnú formu organizácie v podobe náboženstva, akým je islam. O dvadsať rokov sa táto otázka stane veľmi akútnou: bude tu masa starej bielej populácie a na druhej strane masa mladej, ex-mexickej, ex-africkej, ex-arabskej populácie, ktorá zostane chudobná a nedostatočne platená.

Ako si môžu anglosaskí, francúzski, nemeckí lídri udržať svoje pozície v takejto situácii? A s migráciou sa predsa nedá nič robiť – ak sa teraz zastaví, aj ekonomické dôsledky budú katastrofálne. Tu nastáva tá najhoršia situácia: sociálno-ekonomickú polarizáciu prekrývajú nielen etnické, ale aj rasovo-etnické rozpory. Toto je dynamit. V tomto zmysle už Európa prešla bodom, odkiaľ niet návratu – s tým sa nedá nič robiť. Biela elita vládne svetu dve storočia a jej čas sa kráti.

V dvadsiatom storočí nastalo úplne úžasné obdobie, ktoré všetkých vyviedlo z omylu. Ide o obdobie rokov 1945 až 1975, keď bola priaznivá ekonomická situácia, keď Západ musel pacifikovať svoju pracujúcu a strednú triedu, aby, nedajbože, nevolili socialistov a komunistov. Bolo potrebné ich vyplatiť. Neďaleko sa črtal ZSSR. Výsledkom sociálnych ústupkov bol takzvaný welfare state – dá sa to preložiť ako „stav všeobecného blahobytu“. Až tridsaťpäťdesiat percent príjmov sa vybralo vo forme daní a prerozdeleno. Výsledkom bola vrstva, ktorú nazývam „socialistická buržoázia“ a jadro strednej triedy sa rozšírilo o ľudí, ktorí neboli buržoázni z hľadiska príjmu, ale mohli si dovoliť buržoázu spotrebu.

Začiatkom sedemdesiatych rokov sa však všetko zlomilo. Vypukla ropná kríza, USA opustili zlatý štandard (devalvácia), začala sa vedecko-technická revolúcia. V roku 1975 ZSSR vyhral zdrvivúce víťazstvo nad Spojenými štátmi – v tej fáze studenej vojny. Amerika prehrala vojnu vo Vietname, konalo sa helsinské stretnutie, na ktorom Západ právne uznal, čo sa v roku 1945 stalo v Európe. Zároveň sa zrútila tradičná vládnuca vrstva Spojených štátov, ktorá sa sformovala na ich východnom pobreží a vládla stosedemdesiat rokov.

Od roku 1975 až donedávna všetci prezidenti USA pochádzali buď zo západu, alebo z juhu. Čo to znamená? K moci sa dostali tie skupiny, ktoré sú úzko späté s globálnym systémom. Východné pobrežie je tradičnou vládnuťou triedou Ameriky ako národa. Amerika sa po roku 1975 stala „globálnou Amerikou“. Západ s využitím výdobytkov vedeckej a technologickej revolúcie rozpútal procesy globalizácie, ktorej jednou z obetí bol Sovietsky zväz. Sme zvyknutí hovoriť, že ZSSR bol porazený v studenej vojne a Amerika vyhrala. Ale zo skutočnosti, že Sovietsky zväz prehral, striktné povedané, nevyhrali Spojené štáty, ale predovšetkým Japonsko a Nemecko. Amerika vyhrala tiež, ale vyvstáva otázka: ktorá Amerika? To už bola iná krajina – kultúrna revolúcia zmenila svoju tvár na nepoznanie.

Marxistický mysliteľ dvadsiateho storočia ako Antonio Gramsci si v 30. rokoch minulého storočia uvedomil, že Západ nemožno rozdrviť politickými prostriedkami, a presadil koncept „kultúrnej hegemonie“. Dokázal, že buržoázia zaujala svoj postoj nielen preto, že má klub zoči-voči štátu, ale aj pomocou kultúry, ktorá je schopná vnucovať iným kultúrne stereotypy. Gramsci preto hovoril o potrebe získať buržoáziu v oblasti kultúry. Jeho myšlienky neskôr rozvinula Frankfurtská škola v osobe Marcuseho, Horkheimera, Adorna a ďalších. Po nástupe Hitlera k moci sa mnohí z nich presťahovali do Ameriky. Počas päťdesiatych rokov vtĺkali do hlavy americkej mládeže, že západná kultúra je zlá, štát je zlý. Individualizmus je dobrý. Potrebujeme kontrakultúru.

V roku 1968 všetko vybuchlo. Objavila sa kontrakultúra, ktorá kritizovala staré ľavicové hnutie, úlohu štátu a tvrdila, že robotnícka trieda prežila svoju užitočnosť. Pri tých akciách bol veľmi dôležitý motív individuálneho zisku – realizoval sa v šoubiznise, predaji trávy, ťažších látok. Tento zisk bol potrebný na väčšiu spotrebu. Bola to revolučná radikálna cesta mladých ľudí do konzumnej spoločnosti.

“V 19. a 20. storočí sa zmenili výrobné vzťahy. Zmenili sa vzťahy a okrem toho sa z človeka stal nielen výrobca, ale aj spotrebiteľ. A v hre výrobných vzťahov sa tým uvoľnil priestor, v ktorom praktiky sa stali možnými. Rovnaké psychologické schopnosti, ak chcete, psychológia potrieb, dokonale zapadajú do nových ekonomických praktík. A verím, že každá psychológia, počnúc okamihom, keď prestane byť psychológiou nevedomia, sa obracia výlučne do psychológie ekonomického typu. Michel Foucault

O desať rokov neskôr prišiel Reagan s myšlienkami neoliberalizmu a všetci ho hromadne volili. Táto mladšia generácia, živená ľavicovou kultúrou, sa dostala do politických výšin a následne porazila Sovietsky zväz, nie však v klasickej studenej vojne. Amerika zvíťazila – nie však ako štát, ale ako globálne monštrum. Je to ako ten veľmi dobrý chlap, ktorý sa ponoril do kotla s vriacou vodou a zrazu sa vynoril ešte lepší. Sovietsky zväz sa v osobe Michaila Gorbačova rozhodol ponoriť do toho istého kotla – a tam uvaril.

Keď Buchanan vo svojej knihe „Smrť Západu“ hovorí, že práve táto generácia ničí modernú Ameriku, ničí jej kresťanské hodnoty, zachytáva to, čo nazývam „Globamerica“. Hovoríme o generácii, ktorá sa k Amerike správa nie ako k štátu, ale ako k post-západnej postkresťanskej entite. Máme do činenia s Amerikou ako s najrozvinutejšou časťou globálneho sveta, kde kresťanské hodnoty vôbec nedominujú, kde vládne multikulturalizmus, kde sú liberálne hodnoty privedené na hranicu – k sebazapreniu. Čo je to za sloboda, ak nemôžete hovoriť svoj názor o menšinách, ženskom hnutí, rasových problémoch? S pomocou všemožných aktivistov bola tradičná morálka rozbitá. To isté sa deje s „trhovým fundamentalizmom“. Privádza trh do situácie, kedy sa mení na monopol – teda na jeho opak.

“Čo je to za gigantickú akumuláciu ľudí ovládajúcich intelektuálnu silu, ktorí si predstavujú, že sú podriadení všetkému, že majú absolútnu kontrolu nad silami mysle, že tieto sily využívajú najlepším možným spôsobom? Kolosálny rast intelektuálnej sily ľudstva mala nevyhnutný dôsledok úroveň ľudskosti, totálnej hlúposti, vydávajúcej sa za kolosálny pokrok v poznaní. Alexander Zinoviev

V minulom storočí sa na Západe objavila teória „20:80“, teda dvadsať percent bohatých, osemdesiat percent chudobných. Žiadna stredná trieda. Ale pre Indiu by to bolo povedzme päť až deväťdesiatpäť, pre Brazíliu tri až deväťdesiatšedem. Pre Rusko to bude maximálne desať až deväťdesiat. Hovoríme o tendencii vymývať strednú triedu. Ale aj Toynbee v roku 1947 napísal: “Budúcnosť Západu je do značnej miery určená osudom jeho strednej triedy.” Jeho kolaps povedie ku kolapsu západných spoločností. Globalizácia totiž odrezáva nielen jednu krajinu od druhej. Prechádza cez celé krajiny, pretože sa môžete stať súčasťou globálnej komunity žijúcej v Moskve, Petrohrade či Nižnom Novgorode.

A môžete žiť v rovnakom meste, ale nikdy nebyť súčasťou globálnej komunity a nemať k nej prístup – nie vo forme informácií, nie vo forme drog, nie vo forme výhod. Hranice medzi svetmi a lokalitami môžu prechádzať po tom istom schodisku. Ale skôr či neskôr sa tieto svety zrazia. Okrem toho, keďže informačné faktory sa stávajú hlavnými, boj vedie o intelektuálne výrobné faktory, čo znamená, že niektorí intelektuáli pôjdu k „vykorisťovateľom“ a niektorí nepôjdu nikam, pretože na to nie je potrebných toľko ľudí. vykorisťovanie. Jeden z hlavných rozporov nového storočia zrejme nebude spočívať vo vzťahu medzi vykorisťovateľmi a vykorisťovanými, ale vo vzťahu medzi vykorisťovateľmi a vykorisťovanými na jednej strane a všetkými ostatnými na strane druhej. Ten sa opýta: uveďte nás do prevádzky! A budú bojovať o to, aby boli zneužití.

Dvadsať storočie sa skončilo na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov. Význam iránskej revolúcie z roku 1979 ešte nebol úplne docenený. Bola to prvá revolúcia, ktorá prebehla nielen nie pod ľavicou a nie pod marxistickými heslami, ale už vôbec nie pod sekulárnymi. Toto sú marcové idey moderny, idey moderny na moslimskej periférii. V roku 1979 vyhrala ďalšia, teraz trhová fundamentalistka – Margaret Thatcherová v Spojenom kráľovstve.

„Na konci neskorej modernity sa začal obrat k postmodernite s odlišnou sociálnou štruktúrou a typom ľudského spotrebiteľa prostredníctvom konvergenzie kapitálu a sociálnych systémov s prenosom globálnej moci na nadnárodné spoločnosti, a to aj prostredníctvom globálnych revolučných politických ideologických štruktúr, ktoré mali korene vo všetkých vyspelých krajinách od konca 19. storočia, na základe čoho v 70. rokoch 20. storočia vznikol fenomén amerických neocons-neotrotskyists, ktorého cieľom bolo premeniť USA na centrum TNC, tzv. druhé takéto centrum vzniklo v 90-tych rokoch v Európe – EÚ, s presunom ťažiska ekonomiky z odvetvia, kde vedecko-technický pokrok neustále vytlačá masy pracovníkov, do sféry virtuálnych služieb, čo umožňuje simulovať zamestnanosť prostredníctvom agresívnej reklamy ich konzumovať a tým platiť za čo najväčšiu masu spotrebiteľov, čo si vyžaduje voľný pohyb kapitálu, práce, tovaru a služieb, čo vedie k zničeniu suverénit štátov a tradícií s miešaním ľudí v celosvetovej Babylónii a degradácia obyvateľstva vrátane politických elít“. az118.livejournal.com

Existuje taký termín – „kaskádové podujatie“, to znamená séria udalostí, ktoré sú v skutočnosti jediným celkom. V histórii boli dve takéto obdobia. Hovorím im „dlhé dvadsať roky“ – to sú roky 1914 – 1934, keď sa rozhodovalo o osude dvadsiateho storočia. Potom, ako by povedal Fernand Braudel, došlo k „opätovnému rozdaniu kariet histórie“, teda kto chytil tromfy, vyhral. Menej osudovým, no veľmi rušným obdobím sú „dlhé päťdesiate roky“ v devätnástom storočí: 1848-1868. Počas formovania marxizmu – medzi „Manifestom komunistickej strany“ (1848) a prvým zväzkom „Hlavného mesta“ (1867) – bola položená celá éra, ktorá sa začala európskou revolúciou v roku 1848 na Ďalekom západe r. Eurázie a skončilo sa obnovením Meidži na Ďalekom východe. Za tých dvadsať rokov sa svet zmenil na nepoznanie.

Teraz prežívame fantastické obdobie v histórii. Také nebezpečné, také napäté, také zaujímavé obdobie ako teraz – myslím obdobie 1975 – 2025 – ešte nebolo. Ak sa dvadsať storočie začalo pod heslom knihy Ortega y Gasset The Rise of the Masses (1929), skončilo sa pod heslom knihy Christophera Lasha The Rise of the Elites (1996). Teraz sa rozhoduje o osude západnej strednej triedy, kapitálového systému a možno aj pozemskej civilizácie.

AUTOR: Andrej Fursov

[ZDROJ](#)

Překlad: J.G. SPRÁVY DO MOZAIKY